

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนกของอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
**Factors Related to Surveillance, Prevention and Control of Avian Influenza
of Village Health Volunteers in Muaeng District, Suratthani Province**

พงษ์ศักดิ์ เสือมาก

Pongsak Sueamak

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Master of Science Program Thesis in Public Health

Phetchaburi Rajabhat University

2554

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกของอาสาสมัคร
 สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 ผู้วิจัย นายพงษ์ศักดิ์ เสือมาก
 สาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.เวทิน นพนิตย์)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.บุษราคัม ถึงหทัย)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.เวทิน นพนิตย์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.บัวตั้น เขียวอารมณ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำโรช เพื่อกบัวขาว)
บัณฑิตศึกษา
ศูนย์จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กลิ่นงาม)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนกของอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัย นายพงษ์ศักดิ์ เสือมาก สาขาวิชา
สาธารณสุขศาสตร์ พ.ศ. 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้โรคไข้หวัดนก ความเชื่อความสามารถของ
ตนเอง และแรงสนับสนุนทางสังคมในการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก และ 2) ศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้โรคไข้หวัดนก ความเชื่อความสามารถของตนเอง และแรง
สนับสนุนทางสังคมกับการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก กลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และหาความสัมพันธ์ด้วย
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. อสม. มีความรู้การเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคไข้หวัดนกในระดับมาก ร้อยละ 71.6 จาก
คะแนนเต็ม 15 คะแนน มีความเชื่อความสามารถตนเองในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัด
นกในระดับมาก ร้อยละ 76.9 การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมในการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรค
ไข้หวัดนกในระดับมาก ร้อยละ 47.2 และมีการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกอยู่ระดับมาก
ร้อยละ 57.5 โดยภาพรวมพบว่า อสม. มีความรู้ ความเชื่อความสามารถของตนเอง การได้รับแรง
สนับสนุนทางสังคม และการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกในระดับมาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของ อสม. พบว่า เขตที่อยู่อาศัย อายุ ระดับ
การศึกษา และการได้รับความรู้โรคไข้หวัดนกจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขด้วยคู่มือโรคไข้หวัดนก วิทย์
และแผ่นพับโรคไข้หวัดนก มีความสัมพันธ์กับการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก ไม่มีความสัมพันธ์กับการเฝ้าระวังป้องกัน
และควบคุมโรคไข้หวัดนกของ อสม. ความเชื่อความสามารถตนเอง และการได้รับแรงสนับสนุนทาง
สังคมมีความสัมพันธ์กับการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณากำหนด
แนวทางในการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกโดย อสม. ให้เป็นไปตามที่ต้องการ

Thesis Title : Factors Related to Surveillance, Prevention and Control of Avian Influenza of Village Health Volunteers in Muaeng District, Suratthani Province **Researcher:** Mr.Pongsak Sueamak
Major: Public Health Science **Year :** 2011

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study knowledge, belief in their abilities, and social support from their community on surveillance, prevention, and control of Avian Influenza, and 2) study factors related between demographic factors, knowledge of Avian Influenza, belief in their abilities and social support and surveillance, prevention and control of Avian Influenza. The samples were 320 village health volunteers in Muaeng District. The questionnaire was utilized for collecting data. Data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, mode, range, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The research results were as follows:

1. The village health volunteers had high knowledge on the Avian Influenza's surveillance, prevention, and control procedures at 71.6 percent from full score of 15. The belief in their abilities showed at a high level at 76.9 percent. The social support from their community on their surveillance, prevention, and control procedures was also at a high level at 57.5 percent. So, overall the knowledge, belief in their abilities and the social support of the village health volunteer were at a high level.

2. The relationship between demographic factors were found that residence, age, educational level, and knowledge attainment on Avian Influenza from public health personnels by Avian Influenza manual, radio and avian flu brochure had relationship with surveillance, prevention, and control the disease with statistical significance of 0.05 level. The knowledge on the disease had no relationship with surveillance, prevention, and control procedure. The belief in their abilities and the social support receiving had relationship with surveillance, prevention, and control the disease with statistical significance of 0.05 level.

The results from this investigation can be used for considering guideline making for further surveillance, prevention, and control Avian Influenza by the village health volunteers.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.เวทิน นพนิตย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.บุษราคัม สิงห์ชัย ประธานกรรมการสอบ และดร.บัวตัน เขียวอารมณ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคอยแนะนำ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จด้วยความเรียบร้อย ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาให้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยณรงค์ อภิณหพัฒน์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถิติ ที่กรุณา ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงข้อมูลการวิเคราะห์ทางด้านสถิติที่ใช้ในการวิจัย ทำให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของเนื้อหาและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทำให้เครื่องมือมีประสิทธิภาพมากขึ้น ขอขอบพระคุณ หัวหน้าสถานีนอนามัยและผู้รับผิดชอบงานควบคุมโรคติดต่อสถานีนอนามัยทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยและเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ขอเป็นกำลังใจและสนับสนุนการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกของพี่น้อง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทุก ๆ คน

ขอขอบคุณนักศึกษาศาสาธาณสุขศาสตร์ ศูนย์จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง ที่ได้ ให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อคุณบิดา มารดา ครอบครัว ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีอาจะบุญมาได้ทั้งหมด ที่กรุณาให้กำลังใจช่วยเหลือและให้การส่งเสริมสนับสนุนด้วยดีตลอดมา จนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

พงษ์ศักดิ์ เสือமாக

สิงหาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพประกอบ.....	(11)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ของการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
โรคไข้หวัดนก.....	11
บทบาทและหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.).....	28
ทฤษฎีความสามารถของตนเอง.....	37
แนวคิดแรงสนับสนุนทางสังคม.....	40
ข้อมูลพื้นฐานอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
แบบแผนในการวิจัย.....	58
เครื่องมือในการวิจัย.....	60

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
4 ผลการวิจัย.....	68
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	69
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรู้ในการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน.....	73
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน.....	75
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับแรงสนับสนุนทางสังคมในการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน.....	77
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน.....	79
ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน.....	82
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	93
สรุปผลการวิจัย.....	93
การอภิปรายผล.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	102
บรรณานุกรม.....	104
ภาคผนวก.....	113
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	114
ประวัติผู้วิจัย.....	122

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 จำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกรายตำบล ปีงบประมาณ 2553.....	45
2.2 จำนวนและอัตราป่วยต่อแสนประชากรของผู้ป่วยนอกด้วยโรคต่าง ๆ 5 อันดับแรก อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีงบประมาณ 2551 - 2553.....	46
2.3 จำนวนและอัตราป่วยต่อแสนประชากรด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา 5 อันดับแรก อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีงบประมาณ 2551 - 2553.....	46
3.1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขต อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกรายตำบล.....	58
4.1 จำนวนและร้อยละของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพการสมรส.....	69
4.2 จำนวนและร้อยละของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตาม ระยะเวลาที่ทำงานเป็น อสม. บทบาทหน้าที่อื่นในชุมชน และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก.....	71
4.3 จำนวนและร้อยละของระดับความรู้การเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนกของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	73
4.4 จำนวนและร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนกของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกเป็นรายข้อ.....	73
4.5 จำนวนและร้อยละของระดับความเชื่อความสามารถตนเองในการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนก ของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	75
4.6 จำนวนและร้อยละของความเชื่อความสามารถตนเองในการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนก ของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกเป็นรายข้อ...	76
4.7 จำนวนและร้อยละของระดับการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมในการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนก ของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	77
4.8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของแรงสนับสนุนทางสังคมในการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนกของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกเป็นรายข้อ.....	78

4.9	จำนวนและร้อยละของระดับการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนกของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	79
4.10	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความของแรงสนับสนุนทางสังคมในการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนก ของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกเป็นรายข้อ.....	80
4.11	ความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัย กับระดับการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก ของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	82
4.12	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับระดับการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนก ของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	83
4.13	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ กับระดับการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนก ของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	83
4.14	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับระดับการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนก ของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	84
4.15	ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับระดับการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนก ของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	84
4.16	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับระดับการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนก ของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	85
4.17	ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการทำงาน กับระดับการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนกของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	86
4.18	ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทหน้าที่อื่นในชุมชน กับระดับการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก ของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	86
4.19	ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกกับระดับการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกของ อสม.....	87
4.20	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก กับระดับการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนกของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	90
4.21	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเชื่อความสามารถตนเองกับระดับการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก ของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	91

4.22	ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคมในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรค ไข้หวัดนกกับระดับการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนกของ อสม. อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	92
------	---	----

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2.1 แนวทางการคัดกรองเพื่อการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในคน สำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน.....	33
2.2 ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถตนเองและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น.....	38
2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถตนเองและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น.....	39